

Dorpsstraat 7
2712 AB Zoetermeer

Port betaald
Zoetermeer

't Seghen Waert

Verenigingsblad van het Historisch Genootschap

Oud Soetermeer

15e jaargang, nr 2

april 1996

Historisch Genootschap Oud Soetermeer

Voorzitter: R.Grootveld, Glanswit 33; tel. 3611720
Secretaris: B.F.Tuinstra, Voorweg 142, tel. 3213541
Penningmeester: J.E.Bogaers, Pitrusvaart 39; tel. 3314352
Publiciteit: M.A.H.W.Huisman, Bernhardstraat 2;
tel. 3163179

Redactie: C.J.Moerman-v.Vorst, Dublinstraat 253,
2713 HT Zoetermeer; tel. 079-3521488
Ledenadministratie: A.van Noort, Mauritsstraat 8; tel. 3163559
Archief: J.M.C.Huisman-Aaftink, Bernhardstraat 2;
tel. 3163179

Contactpersonen werkgroepen:

- Archeol.werkgroep (A.W.Z.): P.van Domburg, Voorweg 162; tel. 3517058
- Genealogie en Herald.(G.W.Z.):M.Vijverberg-Kalkema, Stekelbaarssloot 35;
tel. 3316552
- Interviewgroep Sprekend E.W. van den Burg, Fred.Hendriklaan 32;
Verleden (I.S.V.): tel. 3164858

Historisch Museum 't Oude Huis: Dorpsstraat 7, 2712 AB; tel. 3164735

- Conservator: Jouetta van der Ploeg; vrijdag niet aanwezig
- Openingstijden museum: woensdag-, zaterdag- en zondagmiddag
van 13 tot 16 uur

't Seghen Waert is een uitgave van het Hist.Genootschap Oud Soetermeer en
verschijnt vijf maal per jaar.

ISSN: 1384-7260

INHOUD

- 2 Activiteitenkalender met toelichtingen
- 5 Welkom aan nieuwe leden
- 6 Museumberichten
- 8 Vingerhoeden en duimringen
- 9 Kwestie over een kwakel
- 12 In gesprek met André Bootsma
- 20 Genealogie en Heraldiek
- 23 Impressie ledenvergadering 21 maart 1996

De adverteerders en de hierna volgende bedrijven maken met hun financiële steun de uitgave van dit blad mogelijk.

Van As Makelaardij bv, Eerste Stationsstraat 61; tel. 079-316 44 45

Bouwmarkt De Bouwhof, Bleiswijkseweg 1; tel. 079-331 07 00

Cammeraat IJzerwaren, Eerste Stationsstraat 48; tel. 079-316 37 31

Cammeraat Zuivelhandel, Dorpsstraat 119; tel. 079-316 47 96

Carrosseriebedrijf Lamboo bv, Fokkerstraat 9; tel. 079-331 64 00

Firma Donax Electronics, Leiwater 73; tel. 321 32 45

Drankenhandel 'De Gulle Bottelier' Boonekamp, Dorpsstraat 130; tel. 079-316 38 02

Henneken Radio en TV, Den Hoorn 7; tel. 079-316 32 97

Nieboer Gemako Van der Spek Makelaars, Dorpsstraat 50; tel. 079-316 77 71

Van Oosterom Schoen en Mode, Dorpsstraat 107; tel. 079-316 30 29

Roos Kantoorboekhandel, Dorpsstraat 155; tel. 079-316 35 80

Rooskleurig, Dorpsstraat 165; tel. 079-316 60 09

Rové Verlichting, Dorpsstraat 198; tel. 079-316 64 88

Schoenen Van Veen, Dorpsstraat 83; tel. 079-316 31 65

Slagerij Vollebregt, Dorpsstraat 127; tel. 079-316 35 25

Taxibedrijf Van der Slik, Kerkenbos 1-9; tel. 079-351 51 51

Verlaan Verfspecialzaak, Vlamingstraat 5; tel. 079-316 34 76

Van Waay Herenmode, Dorpsstraat 163; tel. 079-316 39 10

Van Waay Wonen, Bossenwaard 9; tel. 079-351 85 98

ACTIVITEITENKALENDER

(onder voorbehoud)

- do 25 april: Historische films van Zoetermeer;
De Morgenster, Nassaulaan 1, 20.00 uur.
- za 18 mei: Middagexcursie naar Benthuizen.
Bezoek aan Oude Kerk, Oudheidkamer, Molen.
(zie toelichting)
- za 29 juni: In het kader van KERKEPAD-1996 dagexcursie
naar Tongeren in België.
(zie toelichting)
- za 14 september: Open Monumentendag.
Thema: 'Hekken en Hekwerken'.
HGOS neemt deel met een kraam in de Dorpsstraat.
- wo 25 september: Lezing door Drs. J.J. Oudenaarden:
'Zoetermeer in de Napoleontische tijd';
De Morgenster, Nassaulaan 1, 20.00 uur.
- do 17 oktober: 'Noordhove op de korrel',
in samenwerking met de A.W.Z.
- di 5 november: Presentatie van de G.W.Z.;
De Morgenster, Nassaulaan 1, 20.00 uur.
- do 28 november: Najaarsledenvergadering met o.a. Begroting-1997;
Parochiehuis, Dorpsstraat 18b, 20.30 uur.

Toelichting:

Op zaterdag 18 mei bezoekt Oud Soetermeer, in samenwerking met Hist. Kring Benthuizen, de buurgemeente Benthuizen. De deelnemers rijden met eigen vervoer

of met openbaar vervoer (ZWN-bus 165, vertrek 13.07 uur van Centrum-West, aankomst A.Schweitzerlaan Benthuizen 13.21 uur; per rit drie strippen) naar Benthuizen. Verzamelen bij de Oude Kerk. Het programma luidt als volgt:

- 13.30 uur: Bezoek Oude Kerk, met uitleg. Na afloop wordt koffie (of thee) geserveerd in 'De Bron'.
- 14.30 uur: Korte wandeling naar de Oudheidkamer. Hier wordt de groep gesplitst en worden resp. de Molen, de Winkel van Sinkel en de Oudheidkamer bezocht. Voor toelichting wordt gezorgd. Tussendoor krijgen de deelnemers koffie of thee aangeboden met kruidkoek.
- 16.00 uur: Het programma wordt rond deze tijd beëindigd. Individuele terugkeer naar Zoetermeer.

Aanmelden bij de heer C.A.L. van Wieringen, tel. 079-3163764 of bij mevrouw S. Brandhorst-Sonneveld, tel. 079-3517047.

Kosten: f 10,00 per persoon, ter plaatse aan de heer Van Wieringen of mevrouw Brandhorst te voldoen.

Op zaterdag 29 juni is ons reisdoel Tongeren, de oudste stad van België. In het kader van de NCRV-Kerkepadroutes 1996 kozen wij voor deze bijzondere hoofdplaats van een gerechtelijk en bestuurlijk arrondissement van de Belgische provincie Limburg, niet ver van Maastricht.

Tongeren, met 30.000 inwoners, heeft diverse indrukwekkende kerken en gebouwen, resten van oeroude omwallingen, fundamenten van een Romeinse toren, een Romaanse kloostergang en vele andere interessante bezienswaardigheden.

Tongeren was een zetel van een bisdom. Sint Servaas bracht deze echter over naar Maastricht. De Franken verwoestten de stad in de derde eeuw. Daarna werd Tongeren in verkleinde vorm en met kortere stadsmuur herbouwd. Tijdens de Merovingische periode wordt er weinig over Tongeren gesproken, maar van 870 af leeft de stad weer op. Van de middeleeuwen tot aan de Franse Revolutie is het een belangrijke plaats. In 1677 wordt de stad door de troepen van Lodewijk XIV bijna volledig verwoest en pas na 1830 kan van een werkelijke opleving worden gesproken.

Het voorlopige rij-schema voor deze dag is als volgt:

- vertrek: 08.30 uur Zoetermeer, hoek Oranjelaan/Marijkestraat
aankomst: 10.15 uur Eindhoven; koffiepauze in motel bij de snelweg
vertrek: 10.45 uur Via Hechtel en Hasselt naar Tongeren

aankomst: 12.15 uur Tongeren.

Gelegenheid voor bezoek aan Basiliek O.L. Vrouw Geboorte, Gasthuiskapel, St. Catharinakerk, St. Joannes Baptistkerk, 't Kanunnikenhof, Gallo Romeins Museum en Kanunnikenzaal (Centr. Bank). Lunch op eigen gelegenheid.

vertrek: 16.00 uur Via Hasselt en Turnhout naar Baarle-Nassau

aankomst: 17.15 uur Baarle-Nassau; theepauze

vertrek: 18.00 uur Via Breda naar Zoetermeer

aankomst: 19.15 uur Zoetermeer, hoek Oranjelaan/Marijkestraat.

Aanmelden: bij de heer C.A.L. van Wieringen, 079-3163764 of bij mevrouw S. Brandhorst- Sonneveld, 079-3517047.

Kosten: f 35,00 per persoon, inclusief vervoer per touringcar en 1 kop koffie/thee. Niet inbegrepen zijn fooi chauffeur, overige consumpties en middagmaaltijd.

Betaling: via Postbank rek.nr 4788145 ten name van Historisch Genootschap Oud Soetermeer te Zoetermeer, onder vermelding van "Excursie 29/6".

Bij het ter perse gaan van dit nummer waren al zeven boekingen ontvangen.

Tijdige inschrijving wordt aanbevolen !

Voor 'last minute' informatie: raadpleeg de berichten in de plaatselijke pers.

Vergeet u niet een paspoort of Europese identiteitskaart mee te nemen.

Kijkt u ook op 23 juni naar de NCRV-televisieuitzending over Tongeren.

Tenslotte nog dit: aanvankelijk stond Delft op het programma voor 29 juni. U kunt deze stad echter in het kader van Kerkepad individueel bezoeken op 14 of 21 september.

Namens de Activiteitencommissie:

A.A. Collenteur.

KOPIJ voor het zomernummer s.v.p. uiterlijk 25 mei 1996
inleveren: Dublinstraat 253, 2713 HT Zoetermeer.

WELKOM AAN ZES NIEUWE LEDEN !

Onze vereniging heet de volgende leden hartelijk welkom. Behalve twee van hen wonen allen in Zoetermeer.

G. Bakker, Du Meelaan 316

O. Heijdra, Hoekerkade 51

M.H.A.W. Huijsman, Bernhardstraat 2

Mw Th. Mooiman - Benschop, Jachtlaan 4, Rozendaal

J.W. Veldhuizen, Vletkade 34

D.B. van Vliet, Akkerweg 18, Moerkapelle

Door overlijden en verhuizing naar elders verloor de vereniging zes leden, zodat het totaal (per 19 maart) nog gelijk is : 1.001 leden.

A. van Noort

CONTRIBUTIES EN DONATIES

Het loopt tot nu toe 'gesmeerd': het grootste deel van de leden heeft de contributie van minimaal f 25,00 plus vrijwillige donaties betaald.

We zitten echter met één probleem: enkele leden gebruikten niet de toegezonden acceptgirokaart(en), maar betaalden op een andere wijze. In enkele gevallen had dat tot gevolg, dat we alleen een naam en een bedrag weten, maar niet het adres. Dat werkt vertragend en soms zelfs verwarrend. Dus, hoe u ook betaalt, zorg ervoor dat wij ook uw adres weten. Bij voorbaat dank.

De penningmeester.

MUSEUMBERICHTEN

De tentoonstelling 'Van Hondemanden en Wasteilen' over de Nederlandse Wooncultuur in de jaren vijftig verloopt naar tevredenheid. De expositie is nog tot en met 28 april te bezichtigen en ze biedt voor zowel de volwassen als jeugdige bezoeker extra informatie in de vorm van een zaalpapier en een klein handzaam opdrachtenboekje. Hoewel dit laatstgenoemde boekje vooral bedoeld is voor kinderen (7 t/m 12 jaar) is dit ook voor de oudere bezoeker de moeite waard. **Op vrijdag 19 april om 20.00 uur** houdt de heer Vreeburg een lezing in het museum over de wooncultuur in Nederland in de jaren vijftig. Dit gebeurt in samenwerking met het Historisch Genootschap. Eerder heeft de heer Vreeburg deze lezing gehouden in opdracht van het HGOS. De mensen die hierbij aanwezig waren -slechts zes!- waren zo onder de indruk van zijn verhaal, dat besloten is hem nogmaals te vragen de lezing te houden in het museum in de hoop dat meer mensen kennis kunnen nemen van zijn interessante verhaal, dat zeer goed aansluit op wat er in het museum momenteel te zien is. Heeft u interesse? Meldt u zich dan zo spoedig mogelijk aan bij de medewerkers van het museum (079-3164735).

Tijdens het Nationaal Museumweekend, **zaterdag 20 en zondag 21 april**, is Museum 't Oude Huis gratis toegankelijk voor iedereen. De deuren zijn van 10.00 uur tot 17.00 uur geopend. Er zal dan door voordrachtskunstenaars van Het Vertelcollectief uit werk van de literaire groep 'De Vijftigers' worden voorgedragen. Tot zover de tentoonstelling.

In depot

In dit stukje wil ik extra aandacht vragen voor de collectie van Historisch Museum 't Oude Huis. Deze collectie is de afgelopen jaren voornamelijk gegroeid door willekeurig aangenomen schenkingen. Dit betekent dat er op dit moment een verzameling is die toevallig zo gegroeid is: een collectie, die tot stand is gekomen zonder een duidelijk verzamelbeleid.

De collectie omvat op dit moment ruim negenhonderd voorwerpen. Voor al deze objecten is maar net genoeg ruimte om ze op te slaan. Het grootste deel staat keurig in het depot, maar er zijn ook objecten die te groot en te zwaar zijn voor onze zeer beperkte depotruimte, ze staan elders opgeslagen.

U proeft uit deze woorden wellicht een noodkreet. Er moet iets gebeuren met de collectie en de wijze waarop op dit moment de objecten worden bewaard. De collectie moet 'volwassen' gaan worden.

Een herinventarisatie en wellicht opschoning van de collectie en daarmee het benoemen van deelcollecties, maar ook het vervangen van de nog altijd gebruikte blokkerdozen voor een zuurvrij alternatief en het maken van een ook voor de toekomst uitvoerbaar en verantwoord beheer- en verzamelbeleid zijn nodig.

Op dit moment ben ik bezig een plan te maken voor de aanpak van de collectie, die dankzij onder andere uw schenkingen is ontstaan.

Dit stukje is dan ook niet alleen als noodkreet bedoeld. Maar vooral om u te bedanken voor uw giften. Wij mochten de laatste tijd veel schenkingen van diverse mensen ontvangen en hier zijn wij erg blij mee.

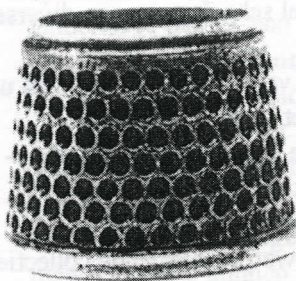
Wij hebben tot op heden geen aankoopbeleid en zijn dus voor een groot deel van u afhankelijk. Bedenkt u zich hierbij echter wel, dat we niet zomaar alles van u kunnen aannemen. Sommige objecten passen niet in onze Zoetermeerse/heemkundige collectie, of zijn defect of te ernstig beschadigd. Het is dus heel goed mogelijk, dat wanneer u iets voor de collectie heeft afgegeven, u later van een medewerker van het museum te horen krijgt dat uw voorwerpen niet in de collectie passen.

In het volgende '*Seghen Waert*' zal ik u verder informeren over de stand van zaken op het gebied van de collectie. Dan zal ik tevens een opsomming geven van een aantal zeer recente aanwinsten die wij dankzij u mochten ontvangen en mogen bewaren voor het nageslacht.

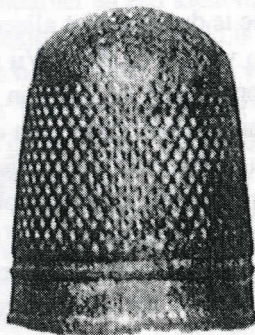
Simone Langeveld,
collectiemedewerker.

VINGERHOEDEN EN DUIMRINGEN

Om de vingers te beschermen gebruikten onze vroege voorouders tijdens het naaien van textiel of leer schildjes van been, leer of hout. En dan doen de vingerhoeden en duimringen hun intrede ergens in de periode tussen de negende en veertiende eeuw.

(open) duimring

(gesloten) vingerhoed

In Nederland duiken de duimringen en vingerhoeden op vanaf circa 1350. Het belangrijkste productiecentrum bevindt zich in Neurenberg, Duitsland. Tweehonderd jaar later komt de productie naar Nederland. En in de zeventiende eeuw wordt er zelfs geëxporteerd naar Engeland, Nederlands Oost-Indië en Noord-Amerika.

Bronzen vingerhoeden werden gegoten en messing vingerhoeden werden uit een dun plaatje metaal hol uitgehamerd. Vervolgens werden de vingerhoeden afgedraaid, de putjes werden aangebracht met een drevel en de vingerhoed werd gepolijst. Als laatste afwerking werden er groeven ingedraaid. Vanaf het einde van de achttiende eeuw werden vingerhoeden machinaal vervaardigd. Deze vingerhoeden zijn gemakkelijk te herkennen aan de regelmaat waarmee de putjes zijn aangebracht.

Vingerhoeden worden door de Archeologische werkgroep regelmatig aangetroffen bij opgravingen en ze dateren meestal uit de zeventiende en achttiende eeuw. Deze messing vingerhoedjes komen zwaar geoxydeerd uit de grond tevoorschijn en moeten daarom snel worden schoongemaakt en geconserveerd voor onderzoek en expositie. Bijzondere exemplaren, zoals zilveren vingerhoeden die speciaal voor een jubileum of verjaardag werden vervaardigd, zijn tot op heden niet aangetroffen. Dergelijke exemplaren werden reeds vervaardigd in de zeventiende eeuw; ze bevonden zich meestal in familiebezit.

KWESTIE OVER EEN KWAKEL

Ronald Grootveld

Het 18e-eeuwse Zoetermeer bestond -afgezien van de drooggemaakte Driemanspolder- uit een verzameling veenplassen, sloten, zompige stukjes grond en enkele weggetjes. Aan water was bepaald geen gebrek en met de nodige pijn en moeite werden de doorgaande wegen drooggehouden. Op strategische plaatsen werden de wegen onderbroken ten behoeve van het scheepvaartverkeer. Zowel in de Broekweg als in de Voorweg lagen diverse bruggen.

In de Broekweg lag een kwakel (een boogvormige voetbrug) die rond 1730 aan vernieuwing toe was. De bestuurders van Zoetermeer zaten zoals gewoonlijk krap bij kas en verzochten het hoogheemraadschap van Rijnland of de kwakel niet door een eenvoudige plank kon worden vervangen. Buurdorp Zegwaard kreeg daar lucht van en klom in de pen; in de door de dorpssecretaris opgestelde nota (PB Zw 830) wordt ons een blik op het dagelijks leven van toen gegund:

Volgens de Zegwaarders was de weg "altoos" een drijfpad voor vee geweest en over een plank kan met geen mogelijkheid vee worden vervoerd. Voorts voeren ze aan dat een plank makkelijk door doorvarende vaartuigen of door baldadige lieden neergehaald zal kunnen worden, waardoor passage over de weg onmogelijk wordt. Mocht Zoetermeer een draaiplank met een ketting willen plaatsen, dan is het bezwaar daarvan dat bij wintertijd de ketting in het ijs kan vastvriezen en dat zelfs wanneer het ijs nog niet sterk genoeg is om over te steken, de ketting toch al goed vast kan zitten. Aan de andere kant is het voor kinderen of jongelingen niet mogelijk om de ketting, die toch al snel 8 meter lang zou moeten zijn en dus van "extraordinaire zwaarte", te lichten. De weg wordt bovendien aangemerkt als "bijna het eenigste" pad waarover de route naar Leiden kan worden afgelegd, waardoor bij plaatsing van een plank de grootste "inconveniënten" (ongemakkelijkheden) zullen ontstaan voor al die lieden uit Rotterdam, Delfland en Schieland die "affaires en coopmanschappen" te verrichten hebben.

Behalve voor het wegverkeer ontstaan er ook allerlei problemen op het water: de doorvaart wordt druk gebruikt door de marktschippers met hun passagiers, vooral bij zware storm en tegenwind. Ook is het de enige doorgang als het Zegwaarts verlaat bij Bleiswijk is gesloten wegens reparatie. Zelfs levensgevaar wordt gevreesd omdat de doorvaart van aanzienlijke diepte is en bij sterke wind dus een zware stroom ontstaat. Draaien van de plank wordt dan schier onmogelijk. Kortom: een plank in plaats van een kwakel veroorzaakt vele belemmeringen, ongemakken en moeilijkheden. Het vriendelijk doch dringend verzoek van Zegwaart is dan ook om de oude kwakel gewoon te vernieuwen.

Zoetermeer ging overstag: in 1730 werd f. 3,- betaald aan Rijnland voor de vergunning om de brug te vernieuwen en de brug is vast teruggekomen.

Sprekend Verleden

In gesprek met André Bootsma

In de Oude Kerk hangen borden waarop alle predikanten zijn vermeld, die ooit de Hervormde Gemeente Zoetermeer hebben gediend. Op één daarvan staat: Ymte Jentjes Bootsma 1887-1927. De naam van Ds. Bootsma komt men nog wel eens tegen. In de wijk Palenstein is er een straat naar hem vernoemd en in het boekje *De Oude Kerk te Zoetermeer*, geschreven door Ronald Grootveld en Botine Koopmans is bijvoorbeeld het volgende te lezen:

"In de tweede helft van de negentiende eeuw kreeg de Zoetermeerse Kerk met een kleine scheuring te maken. De gebroeders Isaac en Marinus Bos hadden in 1867 de voormalige Remonstrantse Kerk opgekocht en hielden daar evangelisatiebijeenkomsten onder de naam 'Vrienden der Waarheid'. Zij konden zich niet verenigen met de vrijzinnige prediking van Ds. J. van Sittert. Het gebouw werd ook wel de Bosjeskerk genoemd. Met de komst van dominee Bootsma in 1887 kwam er echter voorlopig een einde aan de

bijeenkomsten. Twee jaar later werd in het gebouw een christelijke bewaar-, naai- en breischool geopend.

Enkele jaren daarna richtte Ds. Bootsma hier een zondagsschool op. Men kan wel zeggen dat hij zijn stempel op deze gemeente heeft gedrukt. Reeds bij zijn komst stelde hij als voorwaarde dat het koetshuis tot kamer zou worden verbouwd en dat gebeurde ook. Enkele maanden na zijn bevestiging werd de sloot tussen de pastorie en de grond van zijn buurman Jacob Scheer aan de laatste afgestaan, op voorwaarde dat hij hem zou dempen en een riolering zou aanleggen. De Friese dominee zou hier tot zijn dood in 1927 blijven. Precies veertig jaar heeft hij in Zoetermeer gestaan. Een record was dit overigens niet: zijn voorganger, Johannes Jacobus van Sittert jr., diende hier van 1840 tot 1886. Daarvoor was diens vader, J.J. van Sittert sr., hier vanaf 1806 predikant geweest".

Het domineesechtpaar Bootsma bracht een groot gedeelte van zijn leven in Zoetermeer door en hier werden ook de kinderen geboren. Van hen is er nog maar één in leven en dat is de heer Andreas Gerhardus Bootsma en met hem hadden wij vorig jaar een gesprek. Hij is geboren op 5 mei 1901 en woont thans in een verzorgingstehuis in Den Haag.

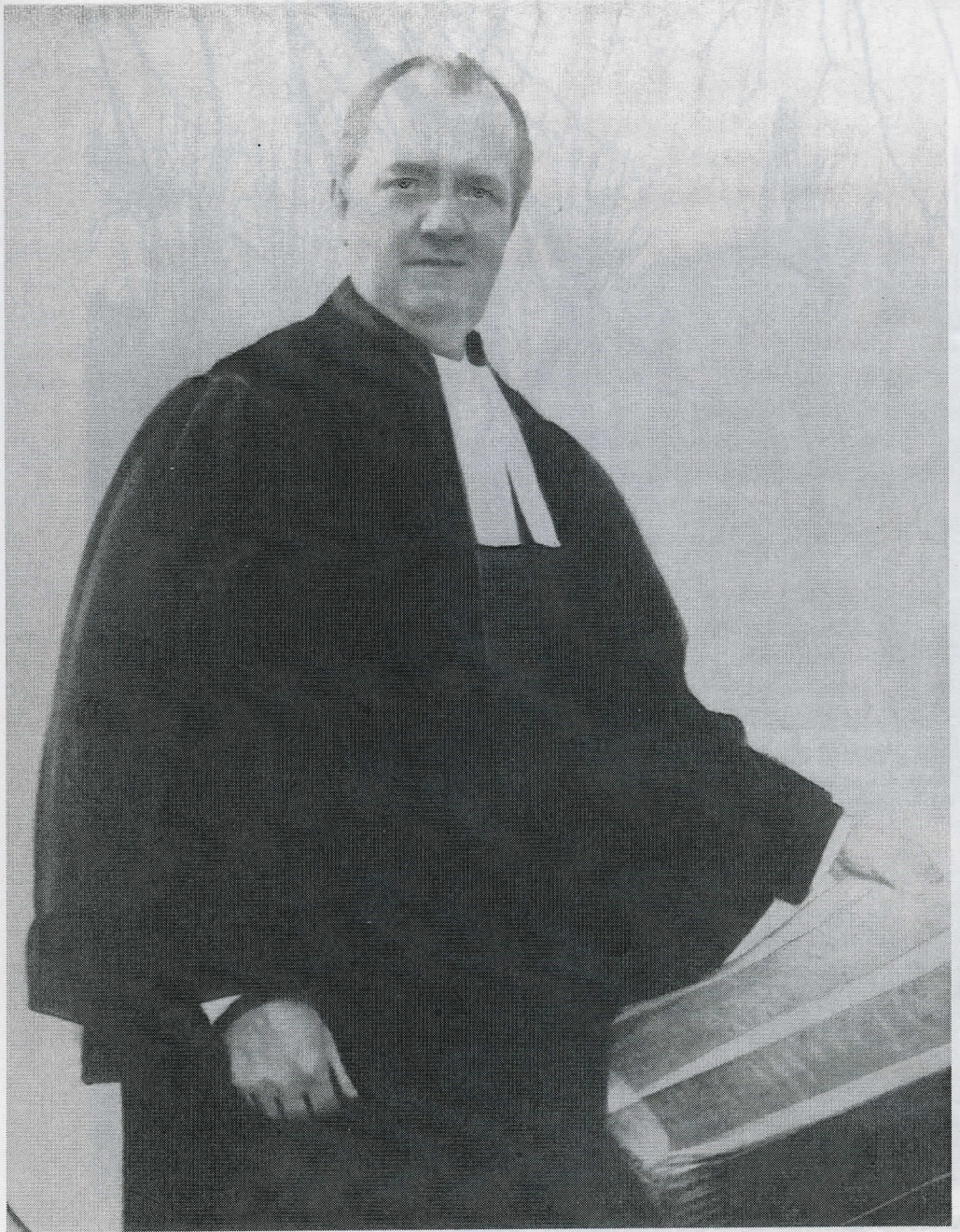
De kinderen Bootsma

Wij waren benieuwd waar de heer Bootsma zelf en waar zijn broers en zussen terecht zijn gekomen. Opvallend daarbij is dat ze allemaal, de een wat eerder dan de ander, Zoetermeer hebben verlaten.

"Verleden jaar is mijn oudste zus, *Riek*, die iedereen wel kende, overleden. Zij verbleef in een verzorgingshuis in Vinkeveen. Ze is 89 geworden. En *Hinne* heeft bij Glijnis op het land een klap van een paard gehad. Die heeft het zijn hele leven met één oog moeten doen. Hij had veel contact met mijn zus Riek en op 92-jarige leeftijd fietste hij nog elke keer van Hilversum naar Vinkeveen. En nou is toch dat oog, waar hij geen licht in had, indirect zijn dood geworden. Bij Baarn stak hij de hoofdweg over en zag van rechts te laat een auto. Hij is geschept en na in coma te zijn geweest, is hij overleden. *Jan* is in Naaldwijk in de tuinderij gegaan en is betrekkelijk jong overleden. *Bert*, de jongste, was machinist op een schip. Bij Narvik is het schip door de Duitsers getorpedeerd en een gedeelte van de bemanning is in Zweden terechtgekomen en Bert is daar de hele oorlog gebleven. En dan *Sib*, zij is de bekendste van Zoetermeer. Die woonde nog steeds in

Op de oude driesprong Vlamingstraat/Voorweg/J.L. van Rijweg stond de hoeve Driewegen, waar de familie Glijnis woonde. De foto dateert uit 1958. De boerderij werd gesloopt toen de J.L. van Rijweg werd doorgetrokken ten behoeve van de ontsluiting van de wijk Driemanspolder in de jaren zestig.
(foto RDMZ, Zeist)

Ds. Y.J. Bootsma

Leiden en twee jaar geleden is zij overleden. *Hesseltje* was mijn oudste zus. Zij was verpleegster in het Wilhelmina Gasthuis in Amsterdam. *Johan* is naar Indië gegaan. *Sieb* is diacones geweest in Leiden en is later ook haar hele leven in Indië gebleven. En tenslotte had je *Harrie*. Die heeft nog bij Noordam gewerkt. Later is hij onderwijzer geworden en is ook naar Indië gegaan".

Van de loopbaan van André weten we wat meer.

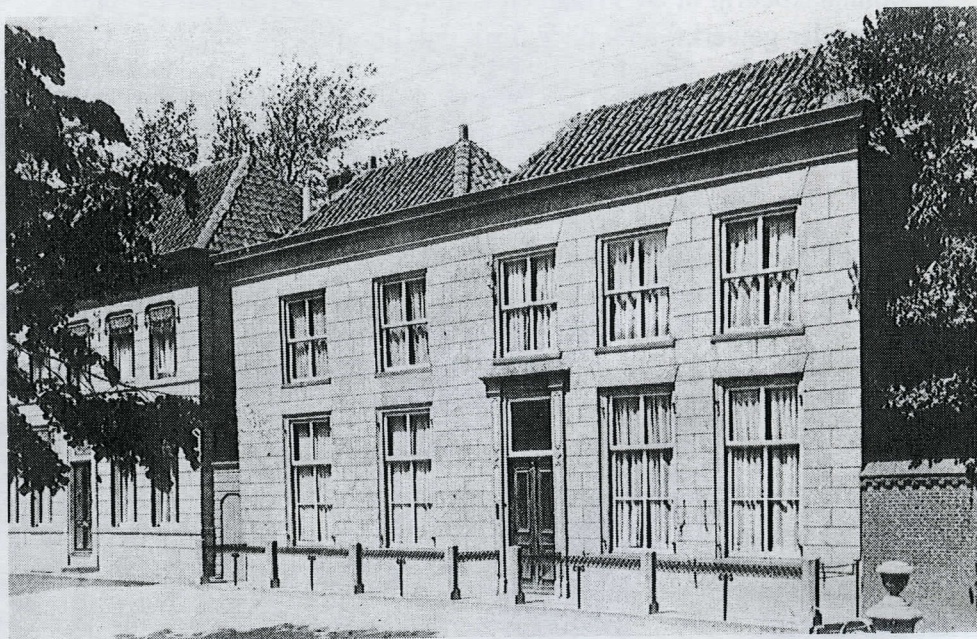
"Ik ben in 1922 uit Zoetermeer weggegaan. Bij de Crediet-hypotheekbank in Den Haag ging ik werken in de administratie. Daar heb ik stenografie gedaan, want ik wilde Kamerstenograaf worden. Ik heb het gehaald tot 200 en toen was ik een illusie armer. De bank ging fuseren -toen al !- en ze werd gevestigd in Amsterdam. Mijn schoonvader zei tegen z'n dochter: "Wat moet jij in Amsterdam doen ?" Tegen mij zei hij: "Het komt mooi uit, ik zit net om een opzichter verlegen". Hij had een schoonmaakbedrijf in Den Haag en zodoende heb ik tien jaar bij mijn schoonvader gewerkt. Niet de leukste tijd, hoor".

N. H. Kerk, Zoetermeer-Zegwaart

De Hervormde Kerk in de tijd van Ds. Bootsma

Daarna is de heer Bootsma een schoonmaakbedrijf voor zichzelf begonnen. Uitgebreid heeft hij verteld over de moeilijke jaren, vooral over de jaren 1940-1945, een periode waarin hij vrijwel geen personeel meer had. In de oorlog heeft hij eerst nog bij het Evacuatiebureau gewerkt, later bij het Huisvestingsbureau en de rest van zijn loopbaan was hij bij het Kabinet van de burgemeester waar hij, zoals hij zelf zegt: "een zeer gevarieerde baan" had. Dit alles in Den Haag. Hij vertelde ook een anekdote uit de tijd dat prinses Juliana zou gaan trouwen:

Dit herenhuis, dat in 1766 door de kerkmeesters van de Hervormde Gemeente Zoetermeer voor f 2.500,00 werd aangekocht, is in gebruik genomen als pastorie en heeft als zodanig gediend tot 1928. Toen werd het gesloopt. In dit huis heeft het gezin Bootsma altijd gewoond.

"Ik moest de kerk schoonmaken toen prinses Juliana ging trouwen. In de Grote Kerk werd verwarming aangelegd door Braat. Mijn glazenwassers waren allemaal gedroste matrozen en die vrouwen konden er ook wat van! En toen kwam Koningin Wilhelmina controleren. Ik moet zeggen, ik heb wel de zenuwen gehad. Het mooiste is, toen hebben ze daar een prachtig kleed van 't Loo om die preekstoel gedaan. Een wijnrood kleed. En wat gebeurt er ? Na veel rampen en tegenspoeden was de kerk eindelijk zo goed als schoon. Dan gaat Braat proefstomen en blaast enorme wolken de kerk in ! Dat was vreselijk. Prins Aschwin kwam voor Prins Bernhard om op het orgel te spelen. En dan moesten wij weer aan de kant. Ook Duitse prinsessen kwamen kijken en als ze bij dat standbeeld stonden, vroegen ze wie dat was. En dan zei ik: "Oh, ein grosser Feldherr". En mijn glazenwassers moesten toch even fluiten naar de prinsessen. Die hebben het gelukkig leuk opgevat. Ze hebben gewoon gelachen. Je weet hoe glazenwassers zijn, hè ?"

De Jeugdjaren

"Wij woonden in de Oude Pastorie tegenover het Oude Huis. Mijn vader is veertig jaar predikant geweest in Zoetermeer en dat is eigenlijk te lang. Mijn moeder heette Van Sittert en de oude oom Van Sittert en diens vader stonden hier van 1806 tot 1887. Maar kijk, die veertig jaar was voor ons wel gunstig. Na de lagere school gingen we allemaal naar Gouda voor een vervolgopleiding. Zo omstreeks 1915 voetbalden we op het land van Gerard Glijnis. Hoewel het geen officiële club was, hadden we wel een naam bedacht: D.S.D.R. Dat zat zo, als we met de trein gingen, was het niet altijd rustig. Een van de reizigers had eens gezegd: "Jullie zijn de schrik voor ons". En toen noemden we ons: 'De Schrik Der Reizigers'.

De armenbank en zo meer

"In de kerk had je de armenbank. Ja, dat was walgelijk hè. Soms zaten de mensen daar te slapen. Moet je je indenken dat ze de hele week om vijf uur op het land waren en als het hooitijd was, sliepen ze misschien drie, vier uur, maar 's zondags naar de kerk. Dan kwamen ze van Benthuizen af lopen. Er werd niet gefietst. Wij hadden ook nooit een fiets. Dus die kwamen dan naar de kerk en dan zaten ze wel eens te slapen. Dan zei mijn vader: "Ja, dat moet je die mensen niet kwalijk nemen, die zijn 's morgens

om vijf uur al op geweest". Ze hadden al koeien gemolken en dan kwamen ze even lopen, want er reed er niet één met de boer mee, hoor ! Als de arme mensen niet in de kerk kwamen, dan kregen ze geen centen voor kolen of voor aardappels. Dus die waren genoodzaakt om naar de kerk te gaan. En daarom zijn er later mensen uit de kerk gedrost, die zeiden: "Bekijk het maar".

Weet je waar mijn vader gelukkig een eind aan heeft gemaakt ? Van een bepaald soort Kerstfeest. Mijn moeder moest van tevoren -ja, ze vond het zelf ook niet leuk, hoor- bij de mensen vragen wat ze met Kerstmis nodig hadden. Nou, de een had een broekie, de ander een hempie nodig. Dan werd het gebreid en als het Kerstfeest was, kregen de kinderen een nieuw broekie. Nou, dat was toch geen cadeau voor die kinderen ! En dan moest dat nog eens bekeken worden "Oh, dank u wel hoor vrouw". Het was zo onchristelijk als wat, maar daar heeft de ouwe baas gelukkig een eind aan gemaakt. Het was traditie en die traditie werd verbroken toen.

Van links naar rechts staand: Dick Riezebos, Riek Masselink, André Bootsma, Frits Masselink en Jan Riezebos. Zittend: nicht van de familie Riezebos en Toos Masselink. Toen haar vader stierf, heeft zij het beheer van het postkantoor overgenomen.

Voor het orgel had je vroeger iemand nodig die op grote balgen trapte om lucht te krijgen. Ja, die man kreeg één gulden per jaar, nou misschien iets meer, maar het was heel weinig, hoor, want ze zeiden: "Kees, dan kan je meteen naar Gods woord luisteren", dus dat was mooi meegenomen !

Mijn moeder heeft dokter Meerburg gehad. Op de Leidse Wallen, achter het huis van Van Dorp zo'n beetje, had hij een paardestal en een koets. Er was een baker in Zoetermeer en ik meen dat ze Ka heette. En die ouwe Meerburg deed geen bevalling of Ka moest erbij zijn. En Ka was zo origineel. Ze zei als het kind er was: "Nou, dat is een goeie, mevrouw, ik schat 'm wel op negen pond". Dus ik ben de wereld doorgestaan met negen pond. Misschien was ik er een van zes pond ! Een weegschaal hadden ze niet. Je moet vijftiennegentig jaar terug gaan ! Ka woog ! Dus die deed er altijd een paar pond bij. Mijn moeder vond het wel goed, want die was blij dat de bevalling achter de rug was.

De dominee had een vast salaris in geld, aangevuld met artikelen in natura. Tegen Pasen kwam er een boerin onder koffietijd in een hengselmandje eieren brengen voor de dominee. Maar als nou bijvoorbeeld de preek niet goed gevallen was, zei ze: "De kippen zijn in de rui, dus nou zijn er maar tien eitjes". En als er geslacht werd, dan kreeg je één of twee karbonades, maar we waren met z'n tienden, dus daar deed je ook niet veel mee. Dan kreeg je een proefje van de slacht. En de hoofdonderwijzer kreeg misschien toch een paar eieren minder dan de dominee. Van Steenwijk, daar bij de watertoren, kregen we biest en als de koeien naar het land gingen, kregen we eigengemaakte boter van hem. Hij was de enige die dat deed".

J.Th.A. de Man en P.G. Roos

GENEALOGIE EN HERALDIEK

Inloopavonden: Elke eerste maandagavond van de maand.

Vergaderavonden: 22 april, 10 juni, 9 september en 25 november.

Leesavonden: Elke derde maandagavond van de maand.

Werk/studieavonden: Alle overige maandagavonden.

Alle avonden zijn op maandag en beginnen om 20.00 uur in 't Oude Huis, Dorpsstraat 7. Op Tweede Paas- en Pinksterdag en in de maanden juli en augustus zijn er geen bijeenkomsten.

Nadere inlichtingen:

Marjolijne Vijverberg-Kalkema, Stekelbaarssloot 35, 2724 AR Zoetermeer;
tel. 079-331.65.52.

WAT DOET DE G.W.Z. MET HAAR VERZAMELDE GEGEVENS?

De Genealogische Werkgroep Zoetermeer verwerkt Zoetermeerse en Zegwaardse bronnen. Hierdoor ontstaat een beeld van het leven (en werken) in en om deze gemeenten uit het verleden. Dit kan ons een en ander vertellen over bijvoorbeeld de woonomstandigheden, de handel en het leven van de inwoners van deze gemeenten. Voor iedereen die hierover informatie wil hebben, houdt de werkgroep eens per maand op maandag een open avond. Op deze avond kan iedereen gebruik maken van de gegevens die de werkgroep verzameld heeft. Hieronder bevinden zich zo'n tweehonderd mappen met gegevens over personen die iets met Zoetermeer te maken hebben of gehad hebben. Deze gegevens zijn een aanvullende bron voor stamboomonderzoek. Ook doen wij, zij het in beperkte mate, onderzoek naar familiewapens. Zowel de familiemappen als de wapens worden **NOOIT** door de G.W.Z. te koop aangeboden, dit in tegenstelling tot de berichten die ons de laatste tijd bereiken als zouden wij kant en klare kwartierstaten, stamreeksen en genealogieën met familiewapens verkopen. Deze gegevens liggen alleen ter inzage bij de G.W.Z. tijdens de open avonden bij het Historisch Genootschap "Oud Soetermeer", Dorpsstraat 7. Telefonische informatie kunt u verkrijgen bij merv. M.E. Vijverberg-Klakema, tel 079-331.65.52

VRAAG EN ANTWOORD

Vragen en antwoorden voor deze rubriek kunt U zenden aan de Genealogische Werkgroep Zoetermeer, Dorpsstraat 7, 2712 AB Zoetermeer, onder vermelding van 'Vraag en Antwoord'.

ANTWOORD

93/2 **GOEDHART van BERKEL**

Boudewijn Goedhart is vier maal getrouwd geweest. Zijn eerste huwelijk was op 29-08-1703 te Bleiswijk met Engeltje Hendriks van Proeyen. Hij werd toen genoemd jongeman wonend te Bleiswijk en was ingeschreven als Boudewijn Aertss Dul. Zijn bruid was weduwe van Zevenhuizen. Te Rotterdam werden huwelijksvoorwaarden opgemaakt (Not. Arch. Rotterdam 1683, f.254, dd01-08-1703). Ook in die acte werd hij vermeld als Boudewijn Aartse Dul en werd hij meerderjarig jongeman genoemd. Op 17-11-1715 is Boudewijn hertrouwd. Het huwelijk werd in Bleiswijk gesloten. De bruid was Cornelia Huijbers Huisman. Boudewijn werd bij deze inschrijving vermeld als Boudewijn Artsen Dul, weduwnaar, wonend te Bleiswijk. In 1717 is hij weer hertrouwd. Deze derde vrouw was Levina van Gaveren. Op 01-10-1717 werd voor dit huwelijk impost betaald (gaarder Bleiswijk 1, f.1). Ook bij deze inschrijving werd hij vermeld als Boudewyn Aertse Dul, wonend te Bleiswijk. In 1722 testeerde Boudewijn als Boudewijn Aerts Goethart (Not. Arch> Rotterdam 1834, F.508). Hij woonde toen nog steeds te Bleiswijk. Universeel erfgenaam was zijn broer Pieter Goethart, terwijl hij legaten schonk aan zijn zuster Jannetie Goethart en zijn halfbroer en halfbroer en -zuster Cornelis Reijerse en Elijsabeth Reyerse Tijbout. In 1723 werd een attestatie afgelegd door de schoolmeester van Bleiswijk, dat Boudewijn Goedhart en Levina de voorzoon van Levina, Gillis Hoogeveen, oud ca 10 jr., in de kost hebben genomen en als leerling, voor 1 gld en 13 stuivers per week. In 1724 verleid Boudewijn een procuratie als Boudewijn Aerts Dul alias Goedhart (Not. Arch. Rotterdam 1750, f.322, dd 07-03-1724). In 1726 woonde Boudewijn in Rotterdam. Op 26 juli

van dat jaar werd een verklaring afgelegd ten verzoeken van Boudwijn Aerts Dul alias Goethart, door Trijntje Rooderkerk, die in 1723 in dienst van Boudewijn was, die toen woonde in de Hoef onder Bleiswijk. In 1728 woonde Boudwijn in Zegwaard. Hij komt dan voor als Boudewyn Goethart met zijn vrouw Levina van Gaveren op de lidmatenlijst van de Remonstrantse Kerk te Zoetermeer (DTB Zoetermeer 17a). Levina van Gaveren overlijdt in 1740 (gaarder Zegwaard 4, f.85 dd 12-08-1740).

Boudewijn hertrouwde als Boudewijn Goethart, wednr. van Levina van Gaveren, op 07-05-1741 te Zoetermeer met Aaltje Willems Berkel, weduwe van Pieter Robol (DTB Zoetermeer 15 f.64).

Boudewijn overleed in 1756 (gaarder Zegwaard 6, f.209 dd jan. 1756). De broer Pieter Goedhart trouwde 19-11-1711 te Rotterdam als Pieter Aerts Goethart, jm van Rotterdam, met Gerritje Hendricksz Eenrey. Bij de doop van hun zoon Adrianus, op 19-03-1713 te Rotterdam was getuige Engeltje Hendriks, in wie wij Engeltje Hendriks van Prooyen, de eerste vrouw van Boudewijn, herkennen. In "Kronieken" 3e jaargang nr 4, een publikatie over het Zevenhuizense geslacht Dul, dat eveneens Remonstrants was en waarin ook de naam Aart voorkomt, maar vooralsnog geen aansluiting gevonden. Aaltje Willems van Berkel trouwde als jongedochter van Zegwaard, wonende te Berkel, op 03-11-1715 met Pieter Pieterse Robol. Getuige bij de doop van haar kind in 1730 was Pleuntje Willems. Deze Pleuntje Willems kan niet anders dan identiek zijn met Pleuntje Willems Berkel, die op 26-01-1716 te Berkel trouwde als jongedochter van Zegwaard, wonend te Berkel, met Jacobus van Leeuwen. Dit echtpaar komt voor op de lidmatenlijst van 1716 van de Remonstrantse Kerk te Zoetermeer onder de te Berkel wonende lidmaten (DTB Zoetermeer 17a).

VRAAG

96/3 GROENESTEYN

Wie kan mij helpen aan aanvullende gegevens over Neeltje Cornelis Groenesteyn, jd van Segwaard die op 30-10-1689 te Wassenaar

huwt met Leenderd Jacobsz van der Krul. In Zegwaard en Zoetermeer kom ik Neeltje niet tegen.

R.A.J. Dix, Arnhem.

96/4 **DE VRIES**

Wie weet iets over de busonderneming van De Vries in Zoetermeer? Bestaan er foto's of andere documentatie over dit bedrijf en deze familie?

M. Poot van der Hoek, Bergschenhoek.

LEDENVERGADERING 21 MAART 1996

De afgelopen ledenvergadering in Bejaardentehuis De Morgenster was een groot succes. Meer bezoekers dan ooit, zo'n 125. Er hebben zich ook drie nieuwe leden aangemeld.

De ledenvergadering zelf duurde slechts één kwartier. Het hoogtepunt van de avond was de diapresentatie van dhr. C. van Wieringen met achter de projectoren dhr. A. Hoogland, over de Zoetermeerse Voorweg. Vooral de oud-Zoetermeesters konden hun geheugen weer even opfrissen bij het zien van deze dia's. Vooral de herkenning van familie, kennissen en vrienden leidde soms tot luidruchtige momenten in de zaal.

AANMELDINGSFORMULIER

Ondergetekende geeft zich op als lid van het Historisch
Genootschap Oud Soetermeer.

Graag invullen in blokletters.

Naam en voorletters :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Telefoonnummer :

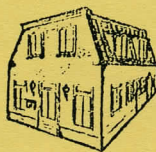
Voor jeugdleden t/m 17 jaar de geboortedatum :

Datum, handtekening :

De contributie bedraagt f 25,00 per kalenderjaar, voor jeugdleden t/m 17
jaar f 12,50.

U kunt wachten met betalen op het toesturen van een acceptgirokaart.

*Op oude historische grond,
Waar "'t Huys te Palenstein" stond,
Staat nu - en u voelt er zich thuis -
Het "Soetermeersche Koffiehuys"
Dorpsstraat 108; tel. 079-316 90 64*

da RODENBURG

Dorpsstraat 86a, Zoetermeer; tel. 079-316 31 16

UW ADRES VOOR ADVIES EN SERVICE

Een uitgebreide homeopathie afdeling, met vitamines en gezondheidspreparaten
Tevens is er een uitgebreide parfumerie afdeling

K O O T

OUD PAPIER

LOMPEN EN METALEN

AFZETCONTAINERS

BESCHIKBAAR

Vlamingstraat 30, 2713 RS Zoetermeer; tel. 079-316 41 96

Het avontuur begint bij Dump van Herwijnen

Voor alles wat met avontuur te maken heeft
moet je bij Van Herwijnen zijn.
Dus kom naar de Dorpsstraat 66
voor een complete uitrusting!
Zowel voor jouw actieve hobby
of jouw actieve vakantie!

Een compleet assortiment

Aantrekkelijk geprijsd

**Ook voor campingsport,
messen, overlevingssets...**

tenten
dartsport
klimsport
schietsport
vrijetijds-kleding
kampeerartikelen
camping-gaz dealer
berg/wandelschoenen

dump
van Herwijnen
SINDS 1891

Dorpsstraat 66 Zoetermeer Telefoon 079 - 163551